

Zošit pre žiaka

Planéta pre
malého princa

Naša planéta,
naša budúcnosť

www.dalkia.sk/organizujeme

SAINT-EXUPÉRY a MALÝ PRINC	4
SPOZNAVANIE ZEME	6
ŽIVOT NA ZEMI	10
PRÍRODNÉ ZDROJE	14
ZODPOVEDNOŠŤ ĽUDÍ ZA PLANÉTU	18
ČAS NA POZOROVANIE A PREMÝŠĽANIE	20
KONAŤ	22
POZOR!	26
PUŠTI SA DO PRÁCE!	29
MÔJ SLOVNÍČEK	30

NAKRESLI MI PLANÉTU!

Malý princ je dieťa, ktoré sa rozhodne odísť zo svojej planéty – asteroidu B 612 – a vydá sa objavovať hviezdy. Spozná mnohých priateľov a objaví veľa nových vecí. Jeho vlastná planétka sa mu zdá primalá!

Počas svojho putovania sa malý princ neraz začudoval správaniu dospelých, veď niekedy sú naozaj veľmi zvláštni! Napriek tomu pri týchto stretnutiach spozná význam priateľstva, lásky a života. Naučí sa tiež, čo znamená *pominulosť*.

Vydaj sa po stopách malého princa! Mal približne toľko rokov ako ty, keď sa v púšti stretol so spisovateľom Antoinom de Saint-Exupérym. Spoznávaj bohatstvo našej planéty. Pozoruj svoje mesto alebo svoju obec: Je u vás mnoho kvetov? Sú na okolí hory, rieky? Aké zvieratá vídavaš? Sneží u vás niekedy? Je podnebie veľmi suché? Všimol si si v uplynulých rokoch nejaké zmeny?

Malý princ sa každý deň *staral o svoju planétu*, ochraňoval a polieval svoju jedinú ružu. Každý malý alebo veľký krok, ktorý urobia mladí občania na celom svete, je dôležitý pre budúcnosť. Aj ty máš veľmi dôležitú úlohu! Porozmýšľaj, čo môžeš urobiť na ochranu našej planéty!

Henri Progio
prezident a generálny riaditeľ
Veolia Environnement

SAINT-EXUPÉRY a MALÝ PRINC

Antoine de Saint-Exupéry sa narodil roku 1900. Je veľmi zaujímavou osobnosťou, keďže bol pilotom, vynálezcom a zároveň spisovateľom.

- Od začiatku letectva, asi od roku 1920, prepravoval poštové zásielky spoločnosti Aéropostale z Francúzska do Južnej Ameriky. Počas druhej svetovej vojny pilotoval vojnové lietadlá.
- Pri letoch mal viacero nehôd. Roku 1944 sa stratil počas letu nad Stredozemným morom.
- Bol veľmi zvedavý a chcel vynájsť nové spôsoby pristávania a nové metódy v leteckej doprave. Udelili mu až 15 patentov.

Napísal knihy, ktoré boli veľmi úspešné.

→ V románoch **«Pošta na juh»** a **«Nočný let»** sa hovorí o leteckej pošte, hrdinstve a odvahe, vynachádzavosti a odhodlaní pilotov, ktorí musia sami čeliť živlom a neistote.

→ V knihe **«Vojnový pilot»** opísal zážitky z misií na začiatku druhej svetovej vojny.

→ Poviedku **«Malý princ»** napísal roku 1943. Bola preložená do 230 jazykov.

Táto kniha obišla celý svet a patrí celému ľudstvu.

Vo svojich knihách sa Saint-Exupéry s čitateľmi delí o svoje úvahy o človeku a o modernom svete. Kladie si otázky týkajúce sa vplyvu technického pokroku. (Autá, lietadlá, elektrina, telefón, kino boli v tých časoch niečím úplne novým!) Zároveň však vyzdvihuje čínorodosť, rozhodnosť, odvalu a tvorivosť každého človeka. Saint-Exupéry vyhľadával spoločnosť svojich priateľov a rád ich bavil rôznymi kúzlami.

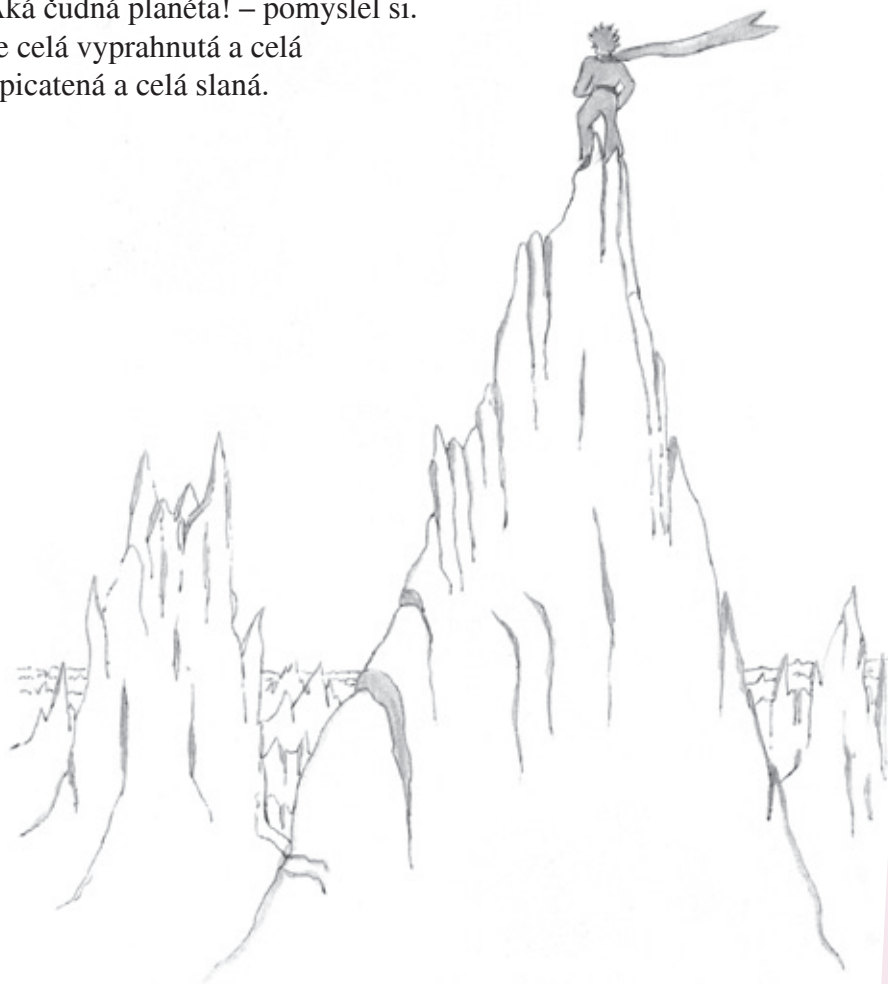
Príbeh malého princa

Malý princ sa stretne s pilotom, ktorý núdzovo pristál v saharskej púšti pre poruchu lietadla. Rozpráva mu príbeh o svojom veľkom putovaní po odchode z malej planéty. Zanechal na nej svoju kamarátku ružu. Na jeho planéte sú aj sopky a baobaby.

Malý princ rozpráva o svojich stretnutiach a kladie množstvo otázok. Chce pochopiť, čo je to láska, čo je priateľstvo, čo je pre ľudí dôležité, prečo číha na jeho ružu nebezpečenstvo, prečo ju musí ochraňovať... Keď dostane odpovede na všetky svoje otázky, vracia sa späť na svoju planétu.

Prostredníctvom neobyčajných dobrodružstiev malého princa ťa pozývame na cestu okolo sveta. Na tejto ceste spoznáš bohatstvo našej planéty, ale aj nebezpečenstvá, ktoré jej hrozia. Tak ako malý princ ochraňuje svoju ružu a svoju planétu, aj my musíme chrániť našu planétu Zem.

- Aká čudná planéta! – pomyslel si.
- Je celá vyprahnutá a celá zašpicatená a celá slaná.

Kde sa podľa teba malý princ nachádza?

Je na vrchole hory, v púšti, na mori?

Prečo si malý princ myslí, že Zem je celá vyprahnutá, celá zašpicatená a celá slaná?

Na Zemi žijú okrem ľudí aj mnohé živočíšne a rastlinné druhy. Všetci využívajú jej zdroje: oceány, rieky, vzduch, lesy, pôdu.

Človek odpradáva využíva prírodné zdroje a spracúva ich: drevo, kovy, ropu atď.

SPOZNÁVANIE ZEME

1 Pozoruj svet okolo seba.

S akými prírodnými zdrojmi sa stretávaš?

Pomôž si obrázkami v spodnej časti tejto strany.

.....
.....
.....
.....
.....

Prírodné zdroje:
bohatstvo, ktoré
ponúka naša planéta.

VEDEL SI? Naša planéta v číslach

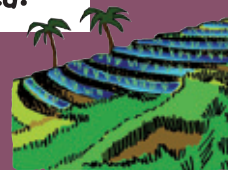
Voda pokrýva sedem desiatín zemskeho povrchu. Zvyšok tvorí pevnina. Viac ako polovica pevniny nie je zaľudnená, pretože je tam príliš chladno alebo sucho. Na našej planéte žije asi 6 miliárd ľudí, čo je dvakrát viac ako pred 40 rokmi. Toto číslo sa roku 2050 môže vyšplhať až na 9 miliárd. Dve tretiny ľudí žijú pri riekach a na morskom pobreží.

2 Keď sú kozmonauti vo vesmíre, akú farbu má z ich pohľadu planéta

Zem?..... Prečo? .....

.....

Zem sa často nazýva ..... planéta.

SPOZNÁVANIE ZEME

1 Opíš región, v ktorom žiješ.
Použi podstatné a prídavné mená,
ktoré ti ponúkame, ale podľa potreby aj ďalšie.

Aby si ľahšie vyriešil túto úlohu, pozoruj svoje okolie
alebo popros o pomoc dospelých.

.....

.....

.....

.....

.....

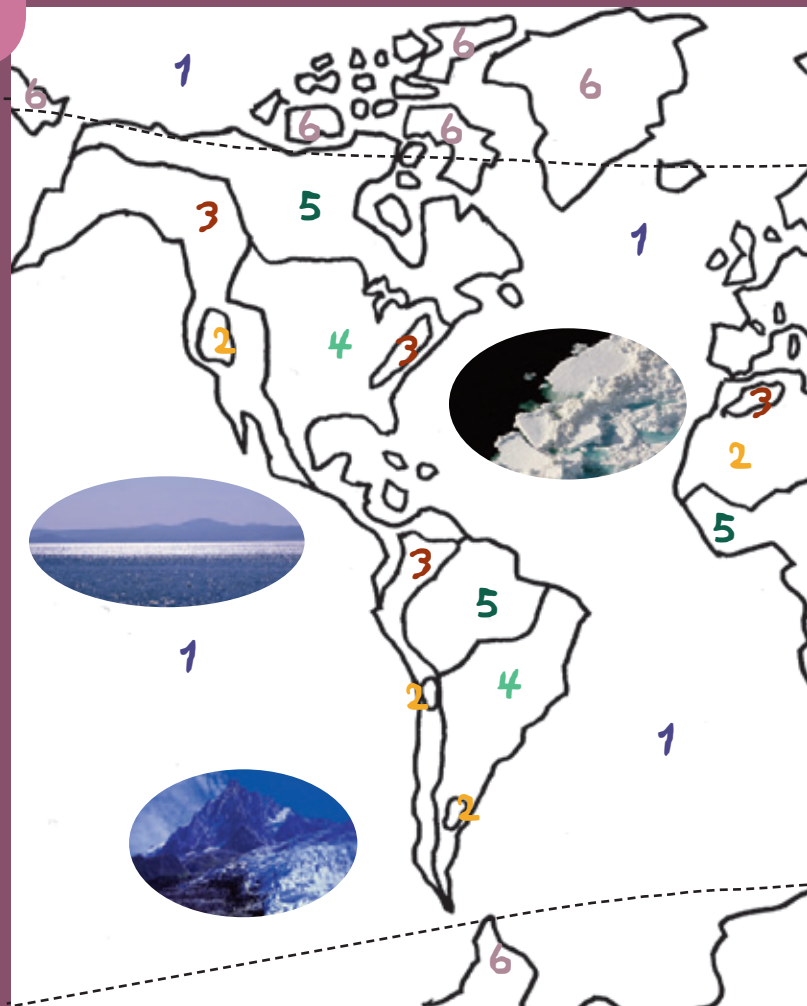
Podstatné mená

oceán, hora, kopec, vrch, nížina, rovina,
púšť, pole, les, rieka, ľadová kryha, sopka,
ovzdušie

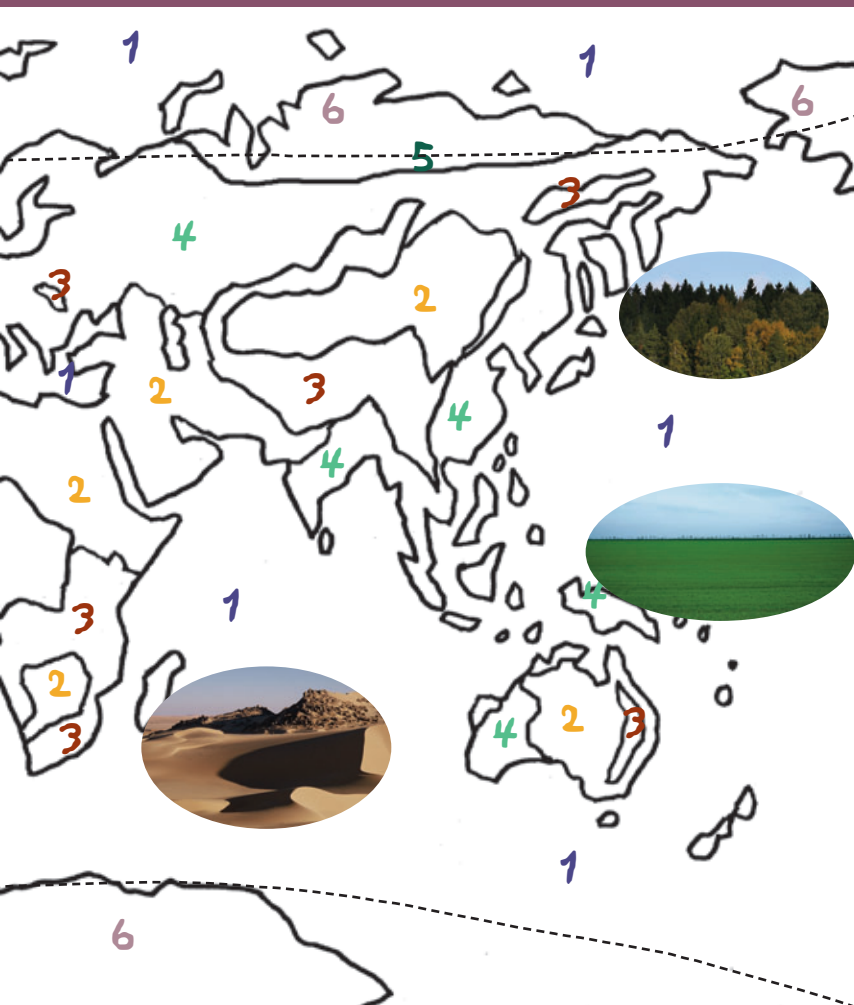
Prídavné mená

slaný, suchý, studený, teplý, špicatý,
tienistý, vlhký, polárny, púšťový, úrodný

2 Vyfarbi plošné zobrazenie Zeme podľa
čísel a farieb z palety na strane 9 a urči
rozičné pásma Zeme.

3 Špoj každú fotografiu s tou oblasťou na mape, ktorú zobrazuje.

4 Poznáš názov nejakého oceánu alebo púšte, vysokého pohoria, obrovského lesa alebo rozľahlej nížiny?

.....

.....

.....

.....

moria, oceány

púšte

pohoria

nížiny

lesy

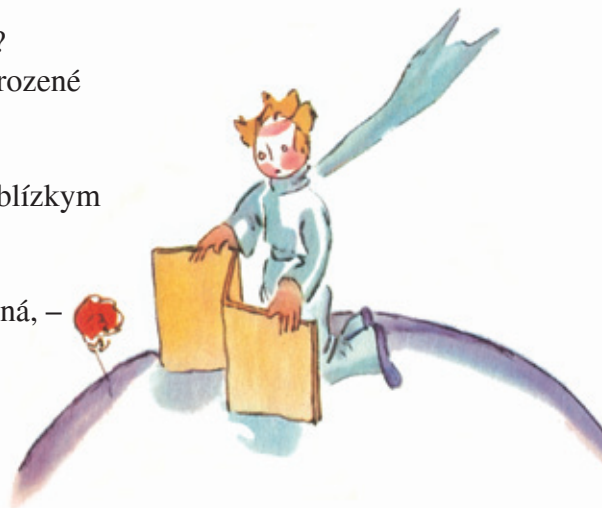

polárne oblasti

Zem nie je len obyčajná planéta,
je to živá planéta.

- Čo znamená pominuteľné?
- To znamená čosi, čo je ohrozené blízkym zánikom.

- Moja kvetina je ohrozená blízkym zánikom?
- Pravdaže.
- Moja kvetina je pominuteľná, - vravel si malý princ.

**Pozri sa na prvý obrázok.
Čo podľa teba ohrozuje ružu?
Čo robí malý princ, aby ju ochránil?**

Pozri sa na druhý obrázok.

Urob tento pokus a zistiš, čo potrebujú rastlinky. Do troch rozličných kvetináčov zasad' semienka. Jeden kvetináč daj na veľmi tmavé miesto a polievaj ho. Ďalší kvetináč daj na svetlé miesto, ale nepolievaj ho. Posledný kvetináč umiestni na svetlo a polievaj ho.

Čo sa deje so semienkami v kvetináčoch?

Zvieratá, rastliny a ľudia žijú na tejto planéte tisíce rokov. Napriek tomu niektorým druhom živočíchov a rastlín hrozí každý rok zánik a niektoré aj vyhynú. Človek musí ochraňovať planétu, aby sa na nej zachoval život.

Pominuteľný: ktorý netrvá dlho, dočasný, chvíľkový, prechodný, nestály.
Hrozba: blízkosť niečoho nebezpečného.
Zánik: koniec jestvovania, odstránenie, vyhynutie.

ŽIVOT NA ZEMI

1 Nakresli kvet.

Čo a koho potrebuje na svoj život?

.....
.....

Pridaj tieto životné potreby k obrázku. Keby ich kvet nemal, čo by sa s ním stalo?

.....

3 Na Zemi žije veľmi veľa rôznych živočíšnych a rastlinných druhov. Nazývame to biodiverzita. V súčasnosti poznáme asi 1,7 milióna druhov, z ktorých polovica žije v tropických lesoch. Existuje však aj mnoho neznámych druhov.

Ja si myslím, že slon je dôležitejší, lebo je väčší.

Ja si myslím, že strom je dôležitejší, lebo v jeho konároch si môžeme robiť skrýše.

Ja si myslím, že je to motýľ, lebo má pekné farby.

2 Kvety, zvieratá aj ľudia žijú vďaka prvkom, ktoré ich obklopujú.

Strom produkuje kyslík, ktorý potrebuje líška na dýchanie. Opadané lístie sa na zemi rozkladá a vyživuje strom.

Čo by sa stalo, keby jedného dňa stromy zmizli?.....

.....
.....

Táto skupina živých organizmov v prírodnom prostredí je v nepretržitom vzájomnom vzťahu a nazýva sa ekosystém. Planéta je množinou ekosystémov, malých, ako je mláka, alebo veľkých, ako napríklad more, tropický les alebo púšť. Keď sa jedna zložka vytratí, ekosystém je v nebezpečenstve a jeho rovnováha je ohrozená.

A ty? Čo si o tom myslíš?

.....
.....

Slon, motýľ, strom, kvet... Sú rovnako dôležité?

Prečo?

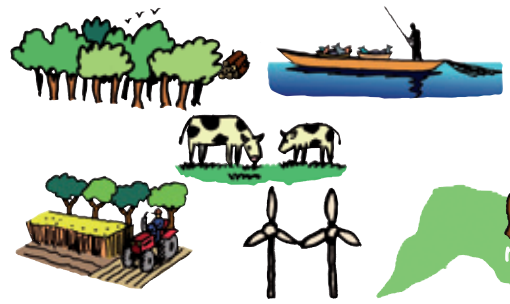
.....

Ochrana biodiverzity je veľmi dôležitá na prežitie planéty, a teda aj človeka.

ŽIVOT NA ZEMI

4 Pospájaj slová a obrázky,

ktoré vyjadrujú úlohu človeka v prírode: rybolov, chov dobytka, poľnohospodárstvo, výroba energie, lesná ťažba.

Š akým zámerom človek využíva prírodné zdroje?

.....

.....

.....

Myslíš si, že táto činnosť človeka má nejaký vplyv na rovnováhu v prírode?

.....

.....

.....

5 Prieskum: Sú v tvojom okolí nejaké ohrozené rastlinné alebo živočíšne druhy?

Druhy	Prečo?

Pozri sa na mapu. Sú tieto druhy ohrozené aj v iných častiach sveta?

VEDEL SI?
 Koraly sice vyzerajú ako skalné útesy, ale sú to drobné morské živočíchy, polyipy. Môžu vyhynúť, pretože sú veľmi citlivé na znečisťovanie a otepľovanie vody.

Prečo hrozí, že niektoré zvieratá vyhynú?

- Panda je veľmi maškrtné zviera, ale živí sa len bambusom. Človek stína bambusové lesy a drevo používa na výrobu nábytku, ktorý sa predáva po celom svete. Panda však nemá čo jesť. Nerodí mláďatá, lebo by ich nemala čím nakrmiť. Toto zviera môže vyhynúť, pretože ničíme jeho biotop a potravu. Ekosystém je narušený.
- Treska je ryba žijúca v studených moriach. Je veľmi obľúbená pre kvalitné mäso. Jedol si už mäso z tresky? Z dôvodu nadmerného lovu je samíc čoraz menej. Tresky sa už nerozmnožujú v dostatočnom počte, preto postupne ubúdajú.
- Pre priemerný rybolov môžu vyhynúť niektoré druhy rýb, napríklad raje a žraloky. Niekedy ľudia zabíjajú zvieratá pre kožušiny na výrobu kožuchov, ďalej na výrobu kozmetiky alebo tašiek.

Človek oddávna využíva prírodné zdroje. Ak rešpektuje rovnováhu a tieto zdroje privedie nevyčerpáva, môžu sa obnovovať. Inak vystavuje ekosystémy a žijúce druhy nebezpečenstvu.

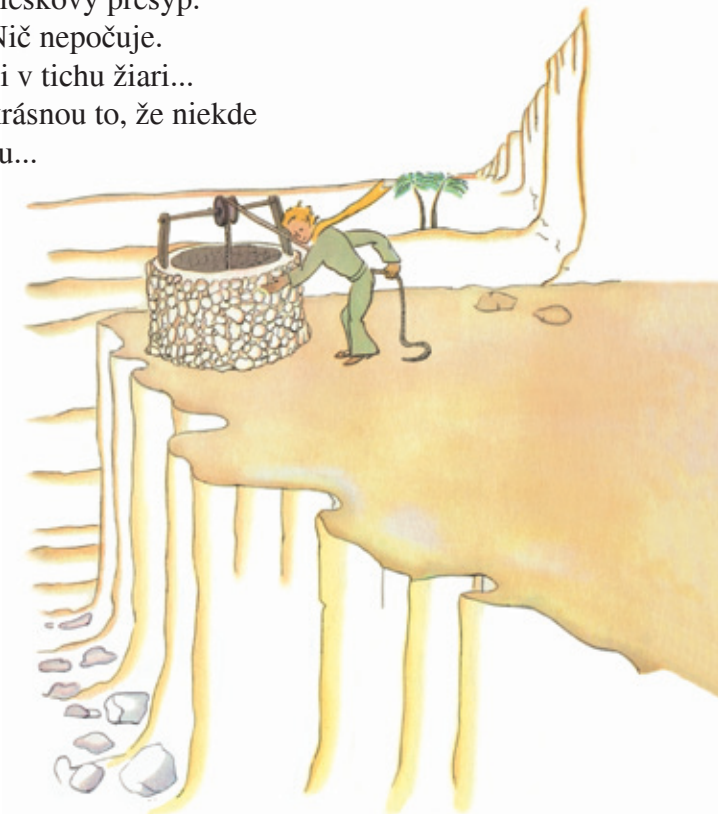
6 Využi svoj talent!

Vyber si zviera alebo rastlinu, ktorým hrozí vyhynutie. Vytvor letáčik, ktorý bude ľudí povzbudzovať, aby ich chránili.

**ÚRYVOK
Z TLAČE**
Ochraňujme našich
zvieracích kamarátov!
Chráňme ich biotopy
a potravu, prestaňme
loviť zver vo veľkých
množstvách,
poskytnime
im dobré podmienky
na rozmnožovanie
a dlhý život. Vytvorme
prírodné rezervácie,
bojujme proti
pytliakom, nekupujme
chránené exotické
zvieratá!

V súčasnosti je každý tretí druh obojživelníkov ohrozený, ako aj každý štvrtý druh cicavcov a každý ôsmy vtáčí druh.

Vždy som mal rád púšť. Človek
si sadne na pieskový presyp.
Nič nevidí. Nič nepočuje.
A predsa čosi v tichu žiari...
– Púšť robí krásnou to, že niekde
skrýva studňu...

Táto voda bola naozaj čosi iné ako obyčajná živina. Zrodila sa z chôdze pod hviezdami, zo spevu hriadeľa, z námahy mojich rúk. Bola srdcu taká milá ako nejaký dar.

Vyber tri slová, ktoré pripomínajú púšť:

prázdna, veľká, suchá, tichá, prívetivá, teplá, čistá, žiariaca, pokojná, chladná, nepriateľská, neobývaná, živá.

Teraz vymysli krátky text, v ktorom budeš hovoriť o púšti alebo o nejakom mieste, ktoré máš rád. *Mám veľmi rád...*

Pozri si obrázok.

Prečo môžu palmy rásť?

Poznáš tento typ studne?

Ďaké sú studne v tvojom regióne?

Malý princ hovorí, že voda bola srdcu taká milá ako nejaký dar. Čo tým myslel?

Na púšti si vodu veľmi vážia. Prečo? Aj u vás treba vynaložiť veľké úsilie na získanie vody?

Vieš, odkiaľ pochádza voda, ktorú piješ a ktorou sa umývaš?

Kam ide potom?

Pozisťuj si odpovede na tieto otázky.

PRÍRODNÉ ZDROJE

1 Voda je vzácna.

Čo by sa stalo, keby zmizla? Čo by sa stalo ľuďom?

.....

.....

Ako by to ovplyvnilo rastliny a živočíchy?

.....

Voda je nevyhnutná pre život na Zemi.

3 Odkiaľ prichádza voda?

.....
Čo sa s ňou stane, keď ju použiješ?

.....
Je voda obnoviteľná?

.....

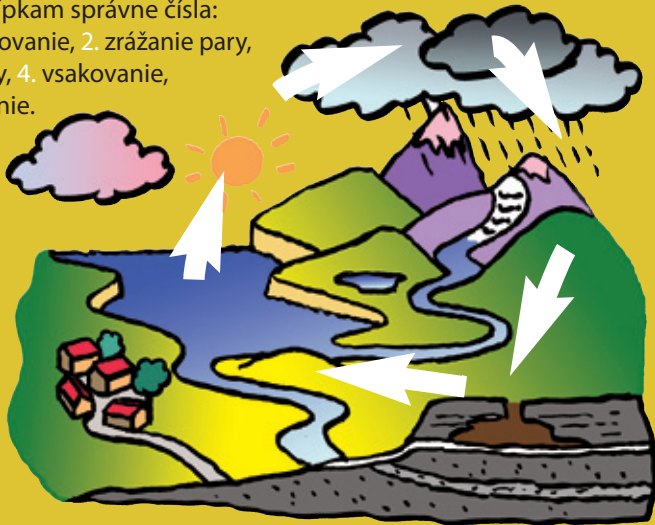
.....

2 Pozri si obrázok. Je na ňom znázornený kolobeh vody v prírode, ktorý sa stále opakuje.

Vo vzduchu, na zemi a v zemi koluje stále tá istá voda.

Priraď šípkam správne čísla:

1. vyparovanie, 2. zrážanie pary,
3. zrážky, 4. vsakovanie,
5. stekanie.

ÚRYVOK Z TLAČE

Množstvo vody na Zemi je nemenné, je rovnaké už niekoľko miliárd rokov. Pri otepľovaní podnebia však dochádza k čoraz väčšiemu úbytku vody v niektorých častiach sveta. Pôda sa vysušuje, a preto bude čoraz ťažšie pestovať plodiny, chovať zvieratá a žiť na týchto územiach. Znečistenú vodu už nemôžeme používať, pretože sa ňou prenášajú choroby. Použitá voda sa musí čistiť v čistiarňach odpadových vôd, až potom sa môže vypustiť späť do riek a do mora. To je však veľmi nákladné a niektoré krajiny si nemôžu dovoliť postaviť veľá čistiarni odpadových vôd. Preto nesmieme plytvať vodou a hádzat' do nej odpadky.

Človek prežije bez jedla 40 dní,
ale bez vody len 3 dni.
Približne 70 % tela dieťaťa tvorí voda.

Voda je životne dôležitý zdroj, musíme ju chrániť.

PRÍRODNÉ ZDROJE

4 Prírodné zdroje v ohrození

.....
.....
.....
Aby sme mohli rozširovať pôdu na pestovanie plodín, získavať drevo na kúrenie a stavby, stínáme stromy. Stromy ničí aj znečistenie ovzdušia a vody. Rozširovanie púští je dôsledkom intenzívnej poľnohospodárskej činnosti a odlesňovania.

.....
.....
.....
Kyslé dažde pochádzajú zo znečisteného vzduchu z tovární. Tieto dažde poškodzujú pôdu, ničia lesy a spôsobujú úhyn živočíchov.

.....
.....
.....
Uhoľné elektrárne, autá a lietadlá vypúšťajú do vzduchu skleníkové plyny. Tie vytvárajú okolo Zeme nepriepustnú vrstvu, ktorá zabraňuje teplu, aby sa rozptýlilo vo vesmíre. Hromadenie skleníkových plynov zapríčiňuje otepľovanie podnebia, ktoré spôsobuje napríklad roztápanie polárnych ľadovcov.

ÚRYVOK TLAČE

.....
.....
.....
Hnojivá používané na poliach sa dostávajú do riek a do morí spolu s dažďom. Hnojivá sú nebezpečné pre ryby, mäkkýše a pre niektoré rastliny žijúce vo vode.

Prirad' tieto nadpisy k novinovým článkom

(pozor, sú medzi nimi aj nevhodné nadpisy): Kyslé dažde: nebezpečenstvo pre planétu; Ako zbierať muše; Pozor na hnojivá!; Silné dažde v našom regióne; Zachráňme naše lesy!; Roztápanie polárnych ľadovcov

5 Zožeň si peknú bielu kvetinu. Do vazy daj vodu a pridaj farbivo.

Do vazy vlož na niekoľko dní kvetinu.

Čo si si všimol? .....

Doplň obrázok.

Čo by sa stalo, keby sme dali do vody namiesto farbiva nebezpečnú chemikáliu?
.....
.....

6 Zahraj sa na novinára! Tieto fotografie zobrazujú veľké problémy, ktoré ohrozujú našu planétu: rozširovanie púští, odlesňovanie, znečisťovanie morí a riek, hromadenie odpadu, kyslé dažde, skleníkové plyny, otepľovanie podnebia, roztápanie polárnych ľadovcov.

VEDEL SI?
Na Zemi každoročne zmizne plocha lesa veľká ako Veľká Británia.

Áké sú závažné problémy v tvojom regióne?

.....

Koho sa na ne môžeš opýtať? Akých inštitúcií?

.....

Kde môžeš nájsť písomné informácie?

.....

Porovnaj odpovede.

.....

Teraz napíš krátky článok podobný tým na predchádzajúcej strane.

7 Tieto problémy sú výsledkom dlhoročného správania ľudí. Myslíš si, že by sa im dalo vyhnúť?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Príroda je darom pre človeka, preto ju musíme chrániť, a nie ohrozovať.

– Čo znamená skrotiť?

– Je to už takmer zabudnutá vec, –
povedala líška. – Znamená
to vytvoriť putá.

Ty budeš stále zodpovedný za všetko, čo si skrotíš.

Čo si predstavuješ pod slovom „skrotiť“?

Podľa líšky to znamená „vytvoriť putá“. Spolu so spolužiakom si predstav stretnutie dieťaťa a ľubovoľného prvku z prírody.

Ako sa môžu spoznať a zbližiť?

Vyber si spomedzi týchto možností: dieťa a vtáčik, dieťa a mačka, dieťa a dub, dieťa a vlk, dieťa a rieka, dieťa a ruža. Vymysli ich prvý dialóg.

Poriadne si pozri obrázok. Malý princ a líška sa rozprávajú, ale nie sú blízko pri sebe. „Vytvoriť putá“ znamená: Hľadieť na seba? Žiť s ostatnými? Deliť sa?

Ak malý princ skrotí líšku, stane sa v jeho očiach jedinečnou. Už to preňho nebude len jedna z líšok, ale vznikne medzi nimi priateľský vzťah.

Čo je možné skrotiť? Mačku, psa, vtáčika, živé bytosti alebo aj planétu, lebo ona je tiež živá!

Skrotiť prírodu znamená obhospodarovať ju, urobiť z nej priateľa človeka. Skrotiť planétu znamená pracovať na tom, aby bola menej nepriateľská a viac kamarátska.

ZODPOVEDNOSŤ ĽUDÍ ZA PLANĚTU

Byť zodpovedným znamená niest zodpovednosť za svoje skutky a takisto sa zamýšľať nad dôsledkami svojich činov. Ak sa o niečo alebo o niekoho staráš, nesieš zodpovednosť. Preto by si sa nemal správať pochabo.

1 Ľudia si podmanili prírodu a planétu, preto sa musia zamýšľať nad tým, ako s nimi nakladajú. Rozhliadni sa okolo seba a nájdi príklad.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2 Ako môžeš prejaviť zodpovednosť?

Triediť odpad, zastaviť kvapkajúcu vodu, chrániť životné prostredie, neznečisťovať vodu odpadkami...

Urob prieskum s tromi kamarátmi:
Za čo sa cítia byť zodpovední vo svojom okolí?

Zodpovednosť	Ja	1	2	3
Triedenie odpadu				

Porovnaj odpovede

.....

.....

.....

.....

.....

Šme zodpovední za všetko, čo nás obklopuje. Preto sa o to musíme starať.

Ludia už nemajú čas, aby niečo spoznávali.
Napchajú sa do rýchlikov, ale potom už nevedia, za čím idú.
Tak sa v nich natriasajú a vozia sa stále dokola...

**Pozri sa na obrázok.
Ako sa podľa teba cíti malý princ?
Je pokojný, smutný, osamelý, šťastný,
znepokojený, zasnívaný alebo unavený?**

**Keď sa ľudia natriasajú a vozia
sa stále dokola, čo sa deje?**

Malý princ vie, čo je dôležité. Nájde si čas
na pozorovanie svojej planéty.

Príroda je darom pre človeka, je jeho
priateľkou. Je dôležité nájsť si na ňu čas,
vhodne ju využívať, obdivovať a chrániť.

ČAS NA POZOROVANIE A PREMÝŠĽANIE

Keď venujeme svoj čas premýšľaniu a pozorovaniu, zistíme, čo je dôležité.

Čo je podľa teba dôležité pre našu planétu?
Pozri si tieto fotografie.

Zakrúžkuj tie, na ktorých je zobrazená planéta, na akej by si chcel žiť. Vysvetli prečo.

.....

.....

.....

Problémy našej planéty môžeme vyriešiť. Musíme konať!

– Mám kvetinu, ktorú každý deň polievam.
Mám tri sopky, ktoré každý týždeň vymetám.

Vymetám aj vyhasnutú sopku.
Človek nikdy nevie.
Je to užitočné pre moje sopky
a je to užitočné aj pre moju kvetinu.

Keď dám ráno do poriadku seba,
treba starostlivo upratať aj planétu.

Čo robieva malý princ? Prečo sú tieto činnosti dôležité?

Malý princ sa rozhodol konať
a ochraňovať svoju planétu.
Polieva svoju kvetinu, vymetá sopky,
vytrháva zlé výhonky.

**Na ochranu planéty je potrebné veľké
úsilie. Čo by si robil,
keby si bol na mieste malého princa?
Čo by si povedal?**

- Nie, je to únavné, idem sa radšej hrať.
- Áno, mám rád svoju kvetinu
a bol by som smutný, keby vyschla.
- Áno, kvetiny sú pekné. Bez ich krásy
by bol svet smutný.
- Áno, pretože moja kvetina sa tiež podieľa
na rovnováhe našej planéty.

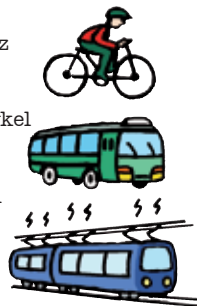
Vykonať niečo pre planétu znamená snažiť sa vyriešiť problémy odlesňovania, otepľovania podnebia a vody.

ÚRYVOK Z TLAČE

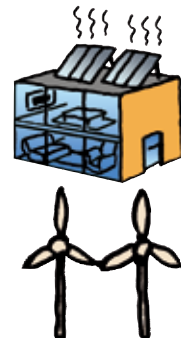
- Napríklad na mieste vyťatých stromov zasadiť nové. Podľa Organizácie Spojených národov bola v roku 2007 zasaďená miliarda stromov, viac ako 200 miliónov v Mexiku a 80 miliónov v Indonézii.
- V súčasnosti sa už továrne vybavujú filtermi na dym.

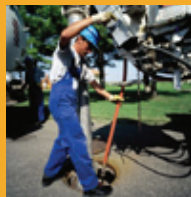
- Rozvíja sa aj mestská hromadná doprava. Čoraz viac dospelých a detí používa na prepravu na malé vzdialenosti bicykel a na dlhšie trasy autobus, električku alebo metro.
- V mestách a na domoch môžeme vidieť slnečné panely. Na vidieku alebo pri mori vidíme veterné parky.

- Niektoré domy majú inštalované zberače dažďovej vody. Mnohé chemikálie sú zakázané a nahradené výrobkami, ktoré menej znečisťujú životné prostredie a jednoduchšie sa odstraňujú.

1 Kto sa stará o planétu? Pozri si fotografie s povolaniami. Týkajú sa vody, vzduchu, oceánov, lesov, odpadu, dopravy, zvierat atď.

Ktoré z nich poznáš? .....
Poznáš ľudí, ktorí vykonávajú niektoré z týchto povolani? Ak áno, porozprávaj sa s nimi a opíš ich prácu. ....
 .....

2 Čo môžeš urobiť ty?

- Chodiť pešo alebo na bicykli.
- Šetriť vodou. Ako?

.....

.....

.....

.....

- Šetriť elektrinou. Ako?

.....

.....

.....

.....

- Triediť odpad.
- Zhromažďovať batérie a lieky.
- Neodhadzovať odpadky v prírode.
- Čo môžeš ešte urobiť?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

POZOR, NEBEZPEČENSTVO!

VEDEL SI?

Batérie obsahujú ortuť. Tá sa veľmi ťažko oddeľuje od vody a je veľmi nebezpečná pre ryby a človeka.

Lieky obsahujú zložky, ktoré pôsobia na organizmus. Ak ich odhodíme do vody, môže sa stať, že ich skonzumujú osoby, ktorým tieto lieky uškodia.

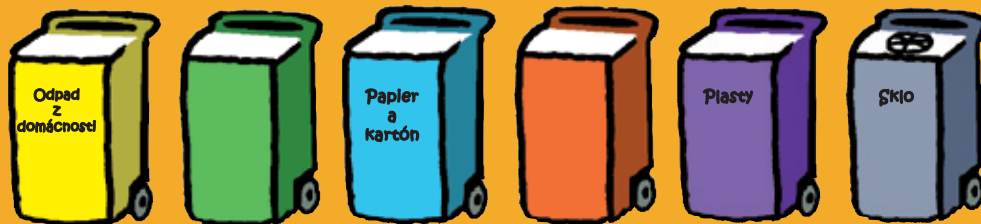
Recyklácia je spôsob znižovania množstva odpadu a nákladov na výrobu produktov.

3 Operácia triedenie! Zorganizuj triedenie odpadu vo vašej škole.

Porozmýšľaj spolu s učiteľom/učiteľkou, ako by ste mohli triediť odpad. Vymaluj smetné koše, ktoré už na triedený odpad máte. Pridaj aj svoje vlastné nápady na triedený odpad.

ČAS POTREBNÝ NA ROZLOŽENIE V PRÍRODE

- papierová vreckovka: 3 mesiace,
- zápalka: 6 mesiacov,
- šupka z ovocia: 3 mesiace až 2 roky,
- žuvačka: 5 rokov,
- plastová fľaša: 1000 rokov,
- sklenená fľaša: 4000 rokov.

Môžeme začať konať, skôr než sa vyskytnú problémy. Nazývame to prevenciou.

Ako môžeš podať pomocnú ruku planéte ty?

Tu sú dve preventívne opatrenia.

4 Je dôležité udržiavať zelené plochy, lesy, parky a záhrady, pretože produkujú kyslík a vďaka nim môžeme lepšie dýchať.

Tak už nečakaj! Rýchlo zasad' strom!

V korune tvojho stromu si vtáky možno urobia hniezdo.

Ak máte záhradu, zasad' ovocný strom. Po zakvitnutí bude veľmi pekný, a keď sa na ňom urodí a dozreje ovocie, pochutíš si.

5 Zostroj si slnečnú piecku.

Ušetríš energiu a nebudeš znečisťovať ovzdušie.

- Vezmi papierovú škatuľu.
- Vymaľuj jej vnútro načierno.
- Do škatule vlož tmavý hrniec s vodou, ryžou alebo s čím chceš.
- Prekry škatuľu sklenenou platňou alebo priesvitným plastom.
- Nechaj škatuľu s hrncom a so sklenenou pokrievkou na slnku.

Dávaj pozor pri otváraní! Pokrievka je horúca, preto použi kuchynskú rukavicu alebo utierku. Na okraje pokrievky môžeš pripevniť dve drevené dosky, pomocou ktorých sa bude ľahšie otvárať.

Slnečná piecka šetrí energiu. Pomocou nej sa môže variť bez použitia dreva, uhlia, plynu alebo nafty. Nevypúšťa skleníkové plyny a pomáha zmierňovať otepľovanie podnebia.

Je dobrým riešením pre krajiny, v ktorých je veľa slnka a málo zdrojov paliva.

– Deti! Dajte si pozor na baobaby!
Túto kresbu som vypracoval tak dôkladne preto,
aby som svojich priateľov varoval pred nebezpečenstvom,
ktoré im už dlho hrozí, práve tak ako mne, a ktoré nepoznajú.

Pozri sa na obrázok.
Čo sa to stalo s planétou malého
princa? Čo sa udialo?

Prečo Saint-Exupéry hovorí
„túto kresbu som vypracoval
tak dôkladne“?
Ako dáva najavo,
že baobaby sú **VEĽKÝM** rizikom?

Pozor! Aj na našej planéte
sú nebezpečenstvá, ktoré teraz nevidno,
ale predstavujú riziko pre budúcnosť
života na Zemi.

Spolu s malým princom sa pokúsme varovať
našich kamarátov pred nebezpečenstvom.

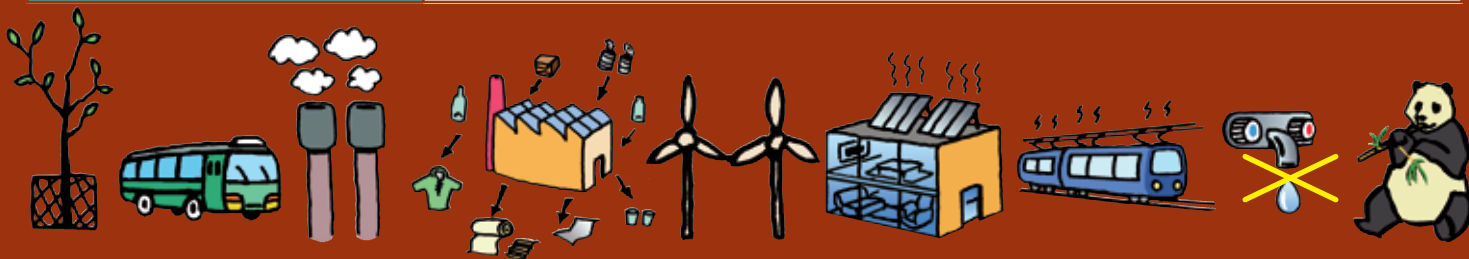
POZOR!

V tomto zošite si sa oboznámil s rôznymi spôsobmi ochrany planéty a jej obyvateľov, čiže zvierat, rastlín a ľudí. Nájdi ich a vyplň túto tabuľku. Pomôžu ti aj úryvky z tlače.

VEDEL SI?

Aby mali vedci informácie o stave planéty, každý mesiac skúmajú družicové obrázky planéty. Vďaka týmto fotografiám môžu zmerať rozširovanie púští, roztápanie ľadovcov a rozlohu lesov.

Odlesňovanie	
Rozširovanie púští	
Kyslé dažde	
Skleníkové plyny Otepľovanie podnebia	
Znečisťovanie morí a riek	
Vyhubenie živočíchov a rastlín	

POZOR!

ZAPOJ SA AJ TY a upozorňuj na nebezpečenstvá, ktoré hrozia planéte a jej obyvateľom. S kým o tom chceš hovoriť? S rodičmi, so súrodencami, s ďalšími členmi rodiny alebo s kamarátmi?

Najskôr im opíš niektoré číhajúce nebezpečenstvá.

Vysvetli im, čo sa stane, ak nič neurobíme.

Našťastie existujú riešenia. Napríklad aké?

PUŠTI SA DO PRÁCE!

Aké najväčšie nebezpečenstvo hrozí vo vašej krajine?
Odlesňovanie, nedostatok pitnej vody, znečisťovanie ovzdušia,
roztápanie ľadovcov, otepľovanie podnebia atď.

Napiš list malému princovi a nakresli dva obrázky.

List

Vysvetli mu, o aké nebezpečenstvo ide, prečo vzniklo a čo sa môže stať, ak sa tento problém nebude riešiť. Navrhni riešenia, ako odvrátiť toto nebezpečenstvo a čo by sa mohlo zlepšiť.

Prvý obrázok

Nakresli, aké NEBEZPEČENSTVO podľa teba ohrozuje planétu. Porozmýšľaj, ako najlepšie zobrazíš, že nebezpečenstvo je VEĽKÉ, ZNEPOKOJUJÚCE a NALIEHAVÉ.

Druhý obrázok

NAŠŤASTIE EXISTUJÚ RIEŠENIA. Znázorni, že je možné odvrátiť toto nebezpečenstvo a že ak sa budeme o planétu starať, ostane pekným a príjemným miestom na život.

Na zhotovenie obrázkov môžeš použiť rôzne farby, materiály a koláže. Zapoj svoju fantáziu, aby boli tvoje obrázky čo najzaujímavejšie a aby čo najlepšie vystihli, čo chceš odkázať deťom na celom svete a ich rodičom.

MÔJ SLOVNÍČEK

Meno žiaka:

Trieda:

Škola a mesto:

